

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยมีจุดมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของชุมชนในเขตบริการของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลสุพรรณบุรี และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของชุมชนที่ตั้งในเทศบาลเมืองกับชุมชนที่ตั้งในเทศบาลตำบลในจังหวัดสุพรรณบุรี โดยนำเสนอตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนดำเนินการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ในแต่ละหัวข้อ ผู้วิจัยนำเสนอรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเป็น 6 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

ผู้วิจัยศึกษาหลักการ ทฤษฎี แนวคิดเชิงทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แนวปฏิบัติเกี่ยวกับชุมชนในเขตบริการของสถานศึกษา เทศบาลและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับสถานศึกษาในสังกัดเทศบาลสุพรรณบุรี แนวคิดและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับที่ตั้งของชุมชนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลในการกำหนดเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย

1.2 สร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย

ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามโดยกำหนดกรอบของแบบสอบถามตามโครงสร้างเนื้อหาตามแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา (2545 : 24-25) ซึ่งประกอบด้วยการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีและการผุดระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ได้เครื่องมือวิจัยตรงตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

1.3 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและความถูกต้องตามหลักวิชา รวมทั้งความสอดคล้องกันของข้อคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ เพื่อเป็นการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบสอบถามให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพ

1.4 การทดลองใช้เครื่องมือ

ผู้วิจัยทดลองใช้เครื่องมือกับชุมชนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ชุมชนในเทศบาลนครนครศรีอยุธยา จำนวน 30 ครัวเรือน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม ซึ่งสาเหตุที่ทดลองใช้เครื่องมือวิจัยกับชุมชนในเขตเทศบาลนครศรีอยุธยานั้น ผู้วิจัยมีเหตุผล 3 ประการคือ ประการที่หนึ่ง ในระหว่างการสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัยนั้น ผู้วิจัยกำลังศึกษาอยู่ที่มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา จึงสะดวกต่อการเก็บรวบรวมข้อมูล ประการที่ 2 คือ ผู้วิจัยยังไม่ได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จึงป้องกันปัญหาในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแล้วได้ชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และประการที่สาม เทศบาลนครศรีอยุธยาและเทศบาลสุพรรณบุรี ซึ่งถือว่ามีลักษณะทั่วไปคล้ายกันทั้งสภาพทางภูมิศาสตร์เป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำเหมือนกันและมีสภาพทางสังคมใกล้เคียงกัน และการปฏิบัติงานดำเนินอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับเดียวกัน นำมาหาค่าความเที่ยง จากนั้นผู้วิจัยแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

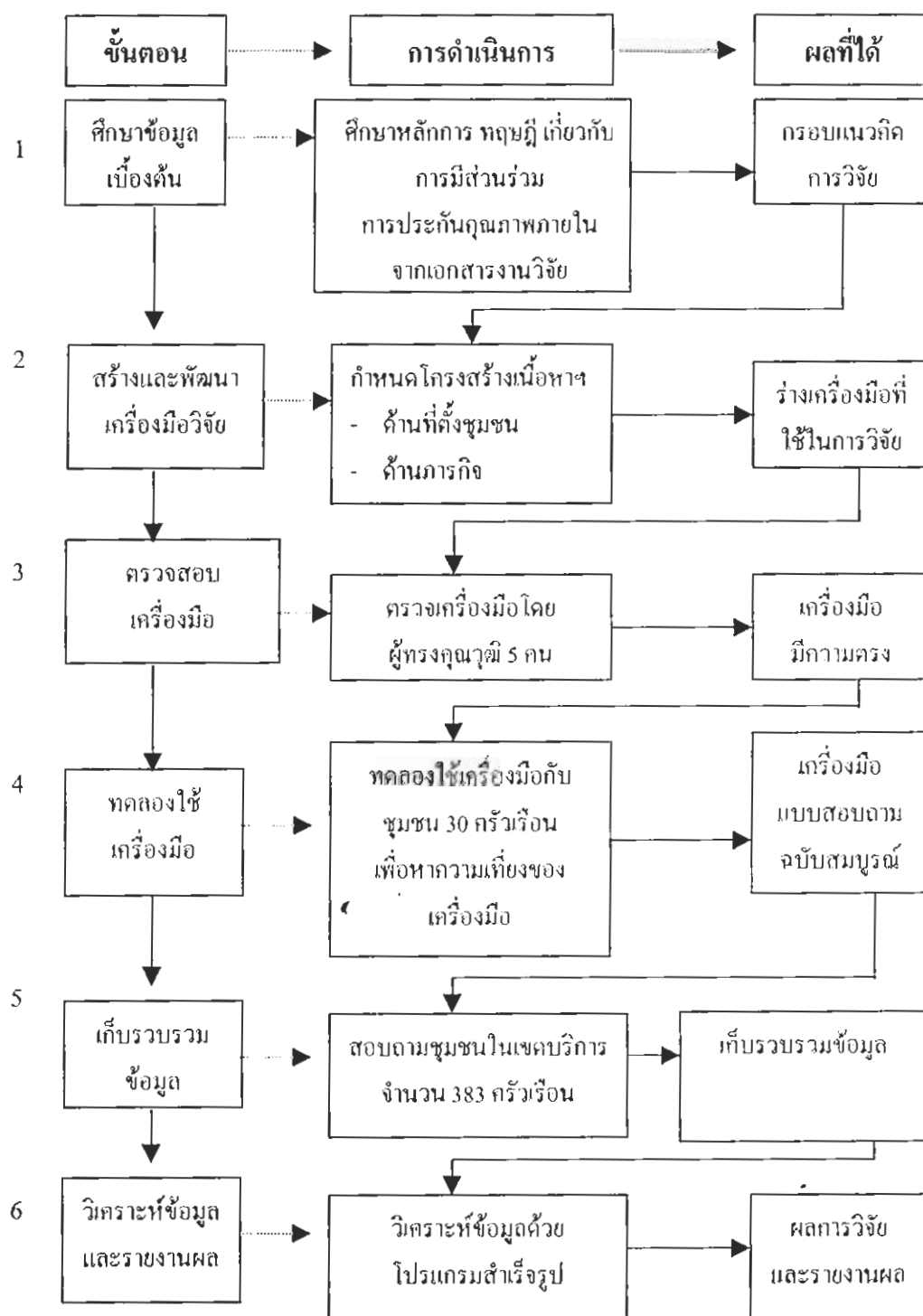
1.5 เก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากชุมชนในเขตบริการสถานศึกษาสังกัดเทศบาลสุพรรณบุรี ที่ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 383 ครัวเรือน และติดตามรับแบบสอบถามกลับด้วยตนเอง

1.6 วิเคราะห์ข้อมูลและรายงานผล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 12 จากนั้นทำการแปลผล นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผล อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ และจัดทำเป็นรายงานผลของการวิจัย

สรุปขั้นตอนดำเนินการวิจัยได้ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

หมายเหตุ : อธิบายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ในแผนภาพประกอบ 4

————> หมายถึง แสดงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันตามลำดับ

-----> หมายถึง การชี้ขยายความ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

2.1 ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ชุมชนในเขตบริการของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลสุพรรณบุรี ปี พ.ศ.2547 จำนวน 28 ชุมชน 8,863 ครัวเรือน ประกอบด้วยชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จำนวน 16 ชุมชน 5,573 ครัวเรือน และชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสองพี่น้อง จำนวน 12 ชุมชน 3,290 ครัวเรือน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ชุมชนในเขตบริการของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลสุพรรณบุรี ปี พ.ศ. 2547 จำนวน 28 ชุมชน 383 ครัวเรือน ประกอบด้วยชุมชนในเขตเทศบาลเมืองสุพรรณบุรี จำนวน 16 ชุมชน 241 ครัวเรือน และชุมชนในเขตเทศบาลตำบลสองพี่น้อง จำนวน 12 ชุมชน 142 ครัวเรือน โดยผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้โดยการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของทาโร ยามาเน ที่ระดับ $e = .05$ (บุททพงษ์ กัษรพันธ์. 2543 : 79 ; อ้างอิงจาก Yamane'. 1970. *Statistic Introductory Analysis*)

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n คือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม

N คือ ขนาดของประชากร ในที่นี้คือ 8,863

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้ ($e = .05$)

ผลจากการคำนวณได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 383 ครัวเรือน

2.2.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละเทศบาล ผู้วิจัยใช้การเทียบสัดส่วนจากจำนวนประชากร กับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ โดยใช้การเทียบสัดส่วนแยกตามเขตเทศบาล รายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างแยกตามที่ตั้งของเทศบาล

ที่ตั้งเทศบาล	ประชากร (ครัวเรือน)	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
เทศบาลเมืองสุพรรณบุรี	5,573	241
เทศบาลตำบลสองพี่น้อง	3,290	142
รวม	8,863	383

2.2.3 เพื่อต้องการให้ได้กลุ่มตัวอย่างกระจายครอบคลุมพื้นที่ในแต่ละเขตบริการของสถานศึกษา ผู้วิจัยเลือกจำนวนครัวเรือนในแต่ละเทศบาลโดยการเทียบสัดส่วน จากตาราง 1 รายละเอียดดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนครัวเรือนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างแยกตามที่ตั้งตามเขตบริการของสถานศึกษา

ที่ตั้งเทศบาล	กลุ่มตัวอย่าง (ครัวเรือน)
เมืองสุพรรณบุรี (241 ครัวเรือน)	
- เทศบาล 1 วัดประจูดาว	81
- เทศบาล 2 วัดปราสาททอง	80
- เทศบาล 3 วัดไชนาวาส	80
ตำบลสองพี่น้อง (142 ครัวเรือน)	
- เทศบาล 1 ตลาดบางลี่	29
- เทศบาล 2 อำนวยวิทย	29
- เทศบาล 3 วัดใหม่อัมพวัน	28
- เทศบาล 4 วัดโพธิ์อ้น	28
- เทศบาล 5 วัดศรีสำราญ	28
รวม	383

2.2.4 เขียนรายชื่อเลขที่บ้านแยกตามเขตบริการของเทศบาลแต่ละแห่ง แล้วใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากกรวดร่อนในแต่ละชุมชนเท่าจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามเรื่อง ระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของชุมชนในเขตบริการของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลสุพรรณบุรี แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของชุมชนในเขตบริการของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลสุพรรณบุรี ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของสุภาเพ็ญ จริยะเศรษฐ์ (2542 : 122) และนภากรณ์ จันทรศัพท์ และคณะ (2546 : 156) ซึ่งปรับปรุงมาจากวิธีของลิเคิร์ต (Likert) จำนวน 28 ข้อ กำหนดค่าระดับของการมีส่วนร่วมเป็นค่าน้ำหนักคะแนน ดังนี้ (ภาคผนวก ก)

ระดับ 5 หมายถึง มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มากที่สุด หรือประมาณร้อยละ 81-100 ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

ระดับ 4 หมายถึง มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มาก หรือประมาณร้อยละ 61-80 ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

ระดับ 3 หมายถึง มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ปานกลาง หรือประมาณร้อยละ 41-60 ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

ระดับ 2 หมายถึง มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา น้อย หรือประมาณร้อยละ 21-40 ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

ระดับ 1 หมายถึง มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา น้อยที่สุด หรือน้อยกว่าร้อยละ 20 ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

4. การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัย เกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย

4.2 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยเกี่ยวกับทฤษฎี หลักการในการสร้างข้อคำถาม และดำเนินการสร้างแบบสอบถาม พร้อมทั้งเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำหรือข้อเสนอแนะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องตามหลักวิชา ความสอดคล้องกันของคำถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้ เพื่อเป็นการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content validity) ดังรายนามในภาคผนวก ข

4.4 นำข้อเสนอแนะที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา

4.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคคลในครัวเรือนของชุมชนในเขตบริการโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครศรีอยุธยาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ครัวเรือน เพื่อวิเคราะห์ค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ ครอนบาช (Cronbach) โดยมีเกณฑ์คัดเลือกค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ไม่น้อยกว่า 0.70 (ศิริชัย กาญจนวาสิ สุวิมล ศิริภานันท์ และ ศิริเดช สุวีระ 2539 : 26) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารายข้อ 0.90 ขึ้นไปทุกข้อ และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟารวมทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 ซึ่งถือว่า เป็นแบบสอบถามที่มีคุณภาพดีมาก สามารถนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลได้ (ภาคผนวก ค)

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นลำดับดังนี้

5.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ถึงผู้นำชุมชน เพื่อติดต่อประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความช่วยเหลือจากผู้นำชุมชนแจกแบบสอบถาม และเก็บรวบรวมแบบสอบถาม ตามรายชื่อครัวเรือนที่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง

5.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเท่ากับจำนวนครัวเรือนที่ต้องการ นำไปให้ผู้นำชุมชน พร้อมทั้งชี้แจงแนะนำเรื่องผู้ตอบแบบสอบถามว่า ควรเป็นบุคคลที่เป็นเจ้าบ้านตามรายชื่อที่ปรากฏในสำเนาทะเบียนบ้านหรือผู้ที่เจ้าบ้านมอบหมายให้ตอบแบบสอบถามแทน และนัดหมายวันและเวลาในการเก็บแบบสอบถาม

5.3 ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากผู้นำชุมชนที่ผู้วิจัยมอบหมายไว้ด้วยตนเอง

5.4 นำแบบสอบถามที่ได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ในการตอบ ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 378 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.69 จากนั้นนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Version 12 เพื่อตอบตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้

6. การจัดการข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ได้คำตอบตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยกำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติไว้ดังนี้

6.1 การวิเคราะห์ค่าความสถิติการบรรยายของข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละ

6.2 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของชุมชนในเขตบริการของสถานศึกษาสังกัดเทศบาลสุพรรณบุรี ใช้การตรวจให้คะแนนและหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ของแต่ละรายการ และแปลผลเป็น 5 ระดับ (Edward, 1984 :46) ดังนี้

6.2.1 การตรวจให้คะแนน

ระดับของการมีส่วนร่วม 5	กำหนดค่าคะแนน เท่ากับ	5
ระดับของการมีส่วนร่วม 4	กำหนดค่าคะแนน เท่ากับ	4
ระดับของการมีส่วนร่วม 3	กำหนดค่าคะแนน เท่ากับ	3
ระดับของการมีส่วนร่วม 2	กำหนดค่าคะแนน เท่ากับ	2
ระดับของการมีส่วนร่วม 1	กำหนดค่าคะแนน เท่ากับ	1

6.2.2 การแปลผลค่าเฉลี่ย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51 – 5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในในด้านนั้นมากที่สุด หรือประมาณร้อยละ 81-100 ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 – 4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในในด้านนั้นมาก หรือประมาณร้อยละ 61-80 ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 – 3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในในด้านนั้นปานกลาง หรือประมาณร้อยละ 41-60 ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 – 2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในในด้านนั้นน้อย หรือประมาณร้อยละ 21-40 ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในในด้านนั้นน้อยที่สุด หรือน้อยกว่าร้อยละ 20 ของการเข้าไปมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

6.2.3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษาของครูเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลเมืองกับเทศบาลตำบล ใช้การเปรียบเทียบ t-test เพื่อ
ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกรณีในกลุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งสองกลุ่มเป็นอิสระต่อกัน
(Independent samples) (ศิริชัย กาญจนวาสี สุวิมล ตีรกานันท์ และศิริเดช สุชีวะ. 2539 : 65)
โดยผู้วิจัยกำหนดระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ .05